

Codi: 106462

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ OPTATIVA

Matèria: CONTEXT I DESENVOLUPAMENT EN METODOLOGIES D'INVESTIGACIÓ

Curs: QUART

Semestre: PRIMER

Equip docent: JESÚS-ÀNGEL PRIETO

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 54h

Hores autònomes: 96h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

El grup d'assignatures teòrica-pràctiques de la matèria context i desenvolupament en metodologies d'investigació està dirigida a proveir a les alumnes d'eines metodològiques i conceptuals per a que aquestes puguin inscriure el seu procés d'investigació en les discussions especulatives i materials del context contemporani de les arts i dels dissenys. Cada una de les assignatures de la matèria es despleguen des de la seva dimensió teòrica i pràctica (antropològica, sociològica...), descriptiva-textual-formal (codis, canals, estructures), dimensió contextual (tecnologia, infraestructura, espais, escenaris), política, cultural (perspectives transfeministes, decolonials...), material i comunicativa/estètica (llenguatges).

FICCIO

ARXIU

SUBJECTE I COMUNITAT

ENTORN I MATÈRIA

ENTORN I MATÈRIA (ECOSOCIOLOGIA)

La finalitat d'aquesta assignatura és que en tant que formalitzadors i creadors d'espais, objectes i imatges, hem de compartir una visió holística de l'entorn social i ambiental per al que treballem. La crisi social i climàtica en la que estem immersos ha de formar part de la formació i el debat entre dissenyadors, artistes i artesans: necessitem unes arts implicades. *Aborda continguts de: Estudis postnaturals; Nous materialismes; El canvi de la producció de matèria i la seva implicació social; Informació material del context.*

OBJECTIUS

En aquesta matèria tractarem d'informar-nos i debatre sobre els elements claus de l'entorn mediambiental i social, entenent que tot creador de formes i de imatges, no pot treballar sense una actitud elaborada sobre aquests temes. Responsabilitat i compromís són claus, així com una capacitat analítica i crítica de caràcter global que sàpiga actuar localment. Voldríem reflexionar sobre la consciència de classe i la consciència d'espècie, dues consciències que han de conviure integrades.

COMPETÈNCIES

E03. Llegir, escriure i parlar de forma posicionada i crítica en i des dels entorns de treball de les arts i els dissenys, i emprar aquests recursos com un factor de construcció personal.

E06. Assenyalar i descriure vincles entre teoria i experiència en el treball propi a partir de l'acotació de problemes i evidències en el context sociocultural i de la proposta d'hipòtesi.

E09. Aplicar tant el vocabulari específic com els llenguatges expressius i comunicatius implicats en la recerca pròpia.

E14. Identificar i aplicar els elements bàsics d'un procés d'exploració i anàlisi en un camp concret de les arts i el disseny.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

RESULTATS D'APRENTATGE

- RA1 (E03.25). Demostrar autonomia en l'argumentació i en l'estructura textual-oral del discurs propi.
- RA2 (E03.26). Demostrar autonomia i iniciativa en els processos d'intervenció en un debat.
- RA3 (E06.14). Plantejar i desenvolupar discursos i pràctiques crítiques i problematitzadores a partir de l'acostament i interacció amb objectes i praxis de les arts i els dissenys contemporanis.
- RA4 (E06.15). Reflexionar críticament entorn dels desenvolupaments i crisis del capitalisme, així com sobre la seva interacció amb la crisi mediambiental, a partir de conceptualitzacions i genealogies referents a les formes socials i de subjectivitat, classe i espècie.
- RA5 (E09.8). Emprar amb sentit crític conceptes específics de l'àmbit pràctic i teòric de les arts i els dissenys.
- RA6 (E09.9). Emprar conceptes procedents de camps de saber diversos (filosofia, ciències socials, ciència i tecnologia, pedagogia, etc.) de forma posicionada i segons les necessitats del treball propi.
- RA7 (E14.25). Emprar diferents metodologies i recursos d'exploració i anàlisi propis de les ciències socials, del camp científicotècnic i de les arts i els dissenys per a l'estudi i anàlisi crítica del context ecosocial.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

- T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.
- T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.
- T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.
- T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.
- T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.
- T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.
- T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.
- T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.
- T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'Ecosociologia és una "rama de la ecologia que incorpora consideraciones sociales y económicas al estudio de la realidad ambiental; o, tal vez, rama de la sociología que adopta la visión sistémica y naturalística para los estudios de los fenómenos sociales y económicos; o ninguna de las dos cosas: más bien, aproximación holística al estudio de la globalidad socioeconómica y ambiental", segons Ramón Folch.

Ens aproximarem als conceptes de consciència de classe i consciència d'espècie. Revisarem l'història de la vida per formar una opinió sobre el nostre paper com a espècie. Revisarem els diferents paradigmes històrics per posicionar el nostre rol com a classe social, tot incorporant la visió de gènere. Analitzarem els atzucacs del moment actual, interrelacionant la crisi endèmica del capitalisme amb la seva interacció amb la crisi ambiental. Revisarem els esdeveniments científics, polítics i socials que han marcat la consciència i la lluita contra el canvi climàtic (Rio 1992, COP 21, Fridays for future, etc.). Reflexionarem sobre la nostra convivència amb la incertesa, provocada per la recent pandèmia. Farem valdre les bones pràctiques socials i mediambientals, tot fent especial èmfasi en aquelles vinculades al món de les arts, els dissenys i les arts aplicades.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 6, 7.

METODOLOGIA

La metodologia d'aquesta assignatura (pròpia de la metodologia d'un seminari) es basa entre les classes dirigides pel professor i les lectures i recerques que els estudiants han de fer i han d'exposar a classe. És important tenir en compte que les sessions són de tres hores. Farem treball de grup, aportacions audiovisuals amb comentari i debat, i proposarem treballs conjunts amb voluntat materialitzadora.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 52,5h (35%)

Hores activitats supervisades: 15h (10%)

Hores aprenentatge autònom: 75h (50%)

Hores activitats d'avaluació: 7,5h (5%)

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Activitat dirigida:

Exposicions teòriques del professor a la classe amb material audiovisual com a introducció a cada un dels temes del programa.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: Una part important dels temes vindran donats per les propostes de l'alumnat, que facilitaran el debat.

Aquestes propostes donaran peu a que l'alumnat (per grups) lideri l'aprofundiment en aquells temes que consensuadament quedin prioritzats.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 6, 7.

Activitat supervisada:

Debats moderats pel professor a partir de les lectures obligatòries i exposicions dels estudiants de les seves pròpies recerques.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de presentació i explicació dels temes. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats proposats per l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: Les propostes es portaran a terme de manera personal i/o en grup, i es desenvoluparan a la classe. Es realitzarà un seguiment directe dels processos de treball per tal de conèixer el nivell assolit per l'alumnat i poder incidir en aquells que tinguin més dificultats.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 6, 7.

Activitat autònoma:

Lectura, estudi, visites a activitats significatives en l'àmbit de la matèria, i aprofundiment individual dels estudiants en els temes del programa.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: L'alumnat realitzarà els treballs encarregats amb els recursos proposats i aquells que ells mateixos trobin: Recerca i recopilació d'informació, reflexió, anàlisi, etc.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 6, 8.

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis y resultats parcials o finals.

Descripció: Entrevistes personals, així com comentaris en grup.

Resultats d'aprenentatge: RA.1, 2, 3, 4, 6, 8.

SISTEMA D'AVUACIÓ

L'assistència a classe és obligatòria. Més d'un 20% de faltes suposarà una baixada molt forta de la nota final. Es valorarà d'una manera molt clara la participació activa a les activitats plantejades a la classe en forma de debats o breus exposicions orals. Es farà un treball escrit en forma de diari de l'assignatura, així com una ressenya crítica d'un llibre. Totes aquestes activitats han de estar aprovades.

SISTEMA D'AVUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Assistència a classe i qualitat de l'actitud participativa, 20% de la nota.

Diari: el seu contingut ha de il·lustrar la evolució de l'aprenentatge de l'alumne durant el semestre, tant amb els continguts donats a l'aula, com els adquirits i treballats autònomament, 50% de la nota final.

Presentacions de temes de debat a classe, 30% de la nota final.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ PARCIALS

Assistència a classe i qualitat de l'actitud participativa, 20% de la nota.

Diari: el seu contingut ha de il·lustrar la evolució de l'aprenentatge de l'alumne durant el semestre, tant amb els continguts donats a l'aula, com els adquirits i treballats autònomament, 50% de la nota final.

Presentacions de temes de debat a classe, 30% de la nota final.

RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.

2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.

3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

BIBLIOGRAFIA

- Altres mirades sobre el disseny* (2006). Barcelona: Escola Massana. Centre d'Art i Disseny.
- BECK, U. (2002). *La Sociedad del riesgo global*. Madrid: Siglo XXI.
- BREGMAN, R. (2017). *Utopia per a realistes*. Barcelona: Empuries.
- BROWN, L. R. (2004). *Salvar el planeta*. Barcelona: Paidós.
- CAMPBELL, B. (1994). *Ecología humana*. Barcelona: Salvat.
- FOLCH, R. (1999). *Diccionario de socioecología*. Barcelona: Planeta, 1999.
- . (2011). *La quimera de créixer*. Barcelona: La Magrana.
- FRANCISCO (2015). *Carta Encíclica Laudato Si' del Santo Padre Francisco sobre el cuidado de la casa común*. Ciutat del Vaticà.
- GARCÍA, E. (2004). *Medio ambiente y Sociedad*. Madrid: Alianza.
- GUAYABERO, O. (2021). *El diseño para el día antes*. Madrid: Experimenta.
- HARICH, W. (1978). *¿Comunismo sin crecimiento?*. Barcelona: Materiales.
- KLEIN, N. (2007). *La doctrina del xoc*. Barcelona: Empuries.
- . (2015). *Això ho canvia tot. El capitalisme contra el clima*. Barcelona: Empuries.
- MANZINI, E. (2015). *Cuando todos diseñan. Una introducción al diseño para la innovación social*. Madrid: Experimenta.
- MCNEILL, J. R. (2000). *Algo nuevo bajo el sol*. Madrid: Alianza.
- PONTING, C. (1992). *Historia verde del Mundo*. Barcelona: Paidós.
- SEMPERE, J. (2009). *Mejor con menos. Necesidades, explosión consumista y crisis ecológica*. Barcelona: Crítica
- SEMPERE, J.; RIECHMANN, J. (2000). *Sociología y medio ambiente*. Madrid: Síntesis .
- SENNETT, R. (2006) *La cultura del nuevo capitalismo*. Barcelona: Anagrama.
- THACKARA, J. (2016). *Cómo prosperar en la economía sostenible. Diseñar hoy el mundo del mañana*. Madrid: Experimenta.
- TIEZZI, E. (1990). *Tiempos históricos, tiempos biológicos*. México: Fondo de Cultura Económica.
- VERDÚ, V. (2003). *El estilo del mundo*. Barcelona: Anagrama.

PROGRAMACIÓ

- Sessió 1 Presentació del curs. Ecosociologia o socioecologia?
- Sessió 2 Dels orígens: consciència d'espècie. (I)
- Sessió 3 Dels orígens: consciència d'espècie. (II)
- Sessió 4 Dels nòmades al sedentaris.
- Sessió 5 De sedentaris a seminòmades.
- Sessió 6 Capitalisme de producció, capitalisme de consum, capitalisme de ficció, capitalisme impacient.
- Sessió 7 Gènere o gèneres.
- Sessió 8 Activitat exterior (a definir)
- Sessió 9 Una veritat incòmoda.
- Sessió 10 Història i evolució de la consciència climàtica. Les conferències mediambientals.
- Sessió 11 Els límits del creixement. Superpoblació i petjada ecològica. Decreixement i km 0.
- Sessió 12 E l capitalisme contra el clima.
- Sessió 13 Què fer? L'art i el disseny en front a la crisi. (I)
- Sessió 14 Què fer? L'art i el disseny en front a la crisi. (II)
- Sessió 15 Bones pràctiques. Referents i corrents possibles.(I)
- Sessió 16 Bones pràctiques. Referents i corrents possibles (II). Lliurament del diari.
- Sessió 17 Resum final. Propostes per a la acció futura. Recuperació.
- Sessió 18 Debat i valoració a classe dels diferents aspectes del curs.